

la influència francesa, tan estranyament passada per alt.⁶ Noves recerques permetran també sens dubte d'augmentar el nombre de cançons inventariables (no són tingudes en compte, per exemple, les aportacions de la *RIR* i de *R*).

Josep MASSOT i MUNTANER

GRACE FRANK : *The Medieval French Drama*. [3.ª ed.] Oxford, At the Clarendon Press [1967]. 296 pàgs.

Nos hallamos ante una obra esmerada y de gran utilidad, aparecida originalmente en 1954, que en su día fue muy bien acogida, debido a la falta de buenas historias modernas del drama medieval francés. Grace Frank ha puesto al día la investigación de los últimos años, aunando todas las aportaciones de los más importantes especialistas y «lanzándose aventuradamente a la síntesis», como nos advierte en su breve prefacio.

La obra se inicia con una corta exposición de los orígenes del teatro medieval (cap. I), del que pasa a introducirnos a las piezas litúrgicas de Pascua (cap. II) y de Navidad (cap. III). Frank ha concedido más importancia a la primera parte de la Edad media, puesto que las producciones medievales posteriores se diversifican en múltiples géneros y clases. De aquí que los capítulos dedicados al teatro litúrgico o a los primeros milagros sean más detallados que los referentes a las obras tardías de los siglos XV y XVI.

En el cap. IV, la autora nos habla del *Play-Book* del monasterio de Fleury. Siguiendo las mismas constantes que en los capítulos anteriores, reúne lo dicho ya por Young, Chambers, Petit de Julleville, Cohen, etc. Los siguientes temas tratados por Frank son: las obras sobre el Antiguo Testamento; las vírgenes prudentes y las vírgenes necias; la distribución, diseminación y producción del drama litúrgico; las obras de transición: el misterio de Adán; *Les Trois Maries* y *La Sainte Resurreccion* (*sic*); los inicios del *Miracle Play* en Francia: el *Jeu de S. Nicolas* de Jean Bodel; el Milagro de Teófilo y *Le dit de l'herberie de Rutebeuf*; los milagros de Nuestra Señora; el desarrollo de la Pasión; colecciones de obras: de la Bibliothèque Ste. Geneviève, manuscrito de Chantilly; la *Estoire de Griseldis*; el siglo XV y supervivencias posteriores, escenificación y organización, autores y directores, manuscritos y ediciones, influencia del teatro en el arte; Pasiones y espectáculos tardíos; obras hagiográficas tardías; obras serias no religiosas del siglo XV; principios de la comedia en Francia; *Courtois d'Arras* y *Le garçon et l'aveugle*; Adam le Bossu; *Aucassin et Nicolette*; la comedia en los siglos XV y XVI. En el epílogo se nos hace un resumen de todo el libro, repasando nuevamente la historia del teatro medieval, las influencias que sufrió al principio de su evolución y la influencia que ha tenido en la literatura posterior. Cierran el volumen una bibliografía muy extensa y un índice de materias.

Como puede advertirse por la lista de los temas, la monografía es muy com-

6. El pròleg de CHARLES CAMPROUX insisteix en el fet que «le travail de J.-M. Petit et de J. Tena contribue à attirer l'attention des chercheurs dans le domaine des lettres d'oc vers des horizons qui dépassent les limites de la France dans lesquelles une longue tradition "centripète" nous maintient la plupart du temps» (pàg. 6). I més endavant es pregunta: «Comment ont pu se modifier certaines tonalités hispano-occitanes peut-être communes à l'origine au fur et à mesure de la francisation d'un romancero occitan?» (pàg. 7). Tant aquestes frases com la resta del pròleg són francament desorientadors.

pleta. Las fuentes de información nos parecen inmejorables y, si bien Grace Frank repite esencialmente lo dicho por sus predecesores, su libro resulta de gran utilidad debido a su seriedad, concisión y exactitud. Y es útil no sólo para los interesados en drama medieval francés, sino también para todos los que nos interesamos en las manifestaciones escénicas medievales en nuestra Península.

La segunda reimpressió (1960) corrigió algunos errores y añadió algunas referencias, especialmente en el capítulo XII, según advierte un brevísimo *Preface to the second impression*.

Fernando HUERTA

JOSÉ SIMÓN DÍAZ: *Manual de bibliografía de la literatura española*. Barcelona, Editorial Gustavo Gili, 1963. VIII + 608 pàgs.

El Prof. Simón Díaz és ben conegut per la seva utilíssima *Bibliografía de la literatura hispánica*, en publicació des del 1950.¹ Ara ens ofereix un nou instrument de treball dedicat a «facilitar els primers sondeigs d'aquells qui decideixen d'estudiar amb alguna profunditat la literatura espanyola i les consultes ocasionals dels iniciats».

Aprofitant el material reunit amb vista a la *Bibliografía de la literatura hispánica* i els volums ja publicats, Simón Díaz ha seleccionat unes setze mil paperetes bibliogràfiques referents a «les obres literàries compostes en llengua castellana des dels primers monuments fins al final del 1961 per autors nascuts dins el territori nacional, amb l'única i tradicional excepció de Rubén Darío». Per tant, inclou els autors latino-americans del període colonial i els autors catalans que tenen una obra important en castellà.

L'ordenació del *Manual* és idèntica a la de la *Bibliografía*: un primer apartat de *Fuentes generales* (històries de la literatura, col·leccions de textos, antologies, monografies, relacions amb d'altres literatures, bibliografies), seguit per capítols sobre l'Edat mitjana (fonts generals, segle XI, segle XII, segle XIII, segle XIV, segle XV), els *Siglos de Oro* (fonts generals, catàleg alfabètic d'autors i obres anònimes), el segle XVIII, el segle XIX i el segle XX (sempre segons el mateix esquema). Finalment, índexs onomàstic (autors i títols d'obres anònimes i de publicacions periòdiques) i de matèries (persones, poblacions, matèries, temes i títols d'obres), a més d'una llarga llista d'*abreviaturas y siglas*.

No cal ponderar la utilitat d'un repertori d'aquesta mena, que representa un treball de molts anys. És clar que els especialistes trobaran de tant en tant omissions o errors, però seria poc gentil i injust d'insistir-hi. Cal esperar que les pròximes edicions els aniran anul·lant, tal com desitja el mateix autor. En conjunt, però, el *Manual* és molt satisfactori i compleix del tot el seu propòsit. Per tal de mantenir-lo al dia, han estat previstos uns suplementos triennals, dels quals ha aparegut ja el primer, corresponent als anys 1962-1964.² Si és possible de mantenir-ne la continuïtat, aquest *Manual* s'anirà convertint en un instrument de primer ordre per als hispanistes, únic en el seu gènere.

Josep MASSOT i MUNTANER

1. Vegeu *ER*, VII (1959-60 [1964]), 168-170.

2. JOSÉ SIMÓN DÍAZ, *Manual de bibliografía de la literatura española. Adiciones: 1962-1964* (a la coberta: *Suplemento I*). Barcelona, Editorial Gustavo Gili [1966]. 104 pàgs.